

مجموعه‌ی آموزه‌های دینی که انسان را در اندیشه و عمل هدایت می‌کند و او را به هدف آفرینش (عبودیت) می‌رساند دارای سه حلقه‌ی اساسی است:

۱- حلقه‌ی اعتقادات

۲- حلقه‌ی اخلاق

۳- حلقه‌ی فقه و تکالیف بندگان

در حلقه‌ی اعتقادات مهم‌ترین و اولین اصل، توحید و یگانه‌پرستی خداوند است که جان آدمی با آن آمیخته و در فطرت او نهاده شده است:

" وَ فِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ " (و جسدان خدا) در جان‌های شماست. آیا نمی‌بینید؟

”أَفِي اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ“: آیا در خداوند شک است که آفریدگار آسمانها و زمین است؟

بشر در درازای قرن ها با تذکرات انبیاء و اوصیای ایشان، این داده ی فطری را حفظ کرده و به آثار آن متعهد و عامل بوده است: لیکن با رحلت انبیاء و فراموشی وصیت و اوصیای آنان، این فطرت دچار شرک و بت پرستی شده است تا آن که انبیای بعثدی به تذکر و تعلیم و تزکیه ی مجدد انسان ها پرداخته اند.

پیامبر گرامی اسلام که خاتم انبیاست و قرآن کریم که فرجام کتاب هاست باید پایه های پایداری توحید و دوری از شرک را بچینند. مهم ترین عامل حفاظت و رشد این توحید - پس از ابلاغ خود رسول اکرم صلی الله علیه و آله - روی کرد مردمان به جانشین و وصی اوست و از

این روی آن رسول گرامی پیش از بعثت، وصی خود را در خانه و کاشانه و دامن پرمهرش پرورانید و با خود هم خو و هم سو نمود و نیز از اولین لحظات بعثت در غار حرا علی علیه السلام با او بود تا آخرین لحظه‌ی رحلت، و او صلی الله علیه و آله از اولین ساعات بعثت خویش بر دو اصل تاکید کرد:

۱- توحید و عبادت "الله" جل جلاله

۲- معرفی امیرالمومنین علی علیه السلام و اوصیای او، و در این راستا در طول بیست و سه سال نبوت خویش، ابعاد مختلف شخصیت وصی خود را بازگو کرد مانند: علم، اخلاق، عصمت، شجاعت و سرپرستی و ... تا این که در آخرین لحظات حیات خود فرمود: قلم و کاغذ بیاورید تا بنویسم چیزی را که گمراه نشوید. به دلایل قطعی و قراین مسلم می خواست وصیت

همیشگی خود را بنویسد که مانع شدند و نگذاشتند کلمه‌ای گفته شود اگر هم می‌نوشت، سخنان او را تخطئه می‌نمودند و حمل بر هذیان می‌کردند.

آن بزرگوار در حدود دو ماه پیش از رحلت خویش، به مردم اعلام کرد که او آخر عمر اوست و قصد حج به عنوان حجّة الوداع دارد پس هر کس می‌خواهد، با او همراه شود تا دو امر مهمّ حج و جانشینی را تبیین نماید. بنا بر احادیث و روایات، حدود یکصد و بیست هزار نفر در مراسم حضور یافتند. او که از اول سفر مقدمات اعلام ولایت امیرالمومنین علیه‌السلام را فراهم ساخته و در مکه، منا و مسجد خیف خطابه‌هایی ایراد کرد و به این موضوع اشاراتی نموده بود اکنون آشکارا ماموریت خود را ابلاغ می‌کند.

۱- گفته شد: 'او هذیان می‌گوید

بدین شرح که پس از انجام مراسم حج، دستور یافت که از مکه بیرون رود و مردمان رانیسز دعوت کرد که از مکه خارج شوند. سپس آنان را در زمین جُحفه در کنار برکه ی خم جمع نمود و پس از ادای نماز ظهر و عصر در روز دوشنبه ۱۸ ذی الحجة دستور داد منبری ساختند و سایه بانی کشیدند. حضرت بر فراز آن قرار گرفت و علی علیه السلام در سمت راست او ایستاد و بیش از یک ساعت سخنرانی کرد و پس از سخنرانی، مردمان با حضرت رسول و علی علیهما السلام بیعت کردند و این مراسم سه روز به طول انجامید.

این سخنرانی - که به خطابه غدیر معروف شد - حاوی مطالبی است از این قرار:

خطابه‌ی غدیر یک دوره اسلام‌شناسی است از اصول توحید تا اصول اخلاق و فقه و تکالیف بندگان.

در خطابه‌ی غدیر بر اصل خداشناسی و جانشینی امیر مومنان و حسنین و سایر ائمه‌علیهم‌السلام تاکید فراوان شده است.

در خطابه‌ی غدیر، همراهی قرآن و عترت بسیار روشن شده است.

در خطابه‌ی غدیر، بردوام امامت تا روز ستاخیز تصریح شده است.

در این متن، به طور فشرده شخصیت امام زمان، حضرت قائم مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الثریف و اصول حکومت ایشان بیان شده است.

در خطابه‌ی غدیر، به منافقان و استهزاء کنندگان به اسلام و امامان نار اشارت رفته و به خاطر بزرگواری رسول خدا صلی الله علیه و آله از بردن نام و نسب شان خودداری شده است. در خطابه‌ی غدیر، حدود یک صد آیه قرآن به شخصیت امیر مومنان و اولاد او علیهم السلام و دوستان و یاران او و نیز دشمنان و مخالفانش تفسیر شده است. در خطابه‌ی غدیر از مردم برای سرپرستی و امامت علی امیرالمومنین علیه السلام بیعت زبانی گرفته و سپس با دست زدن به دست پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و علی امیر مومنان بیعت گرفته است.

در خطابه‌ی غدیر، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در حدود دو بیست فضیلت از فضایل او را بازگو فرموده است.

ایشان در خطابه‌ی غدیر، به ماموریت خود در ابلاغ ولایت علی علیه السلام و اولاد او تصریح نموده اند.

در ایراد خطابه‌ی غدیر، از نکته‌های مهم روان‌شناسی، روان‌کسای، مردم‌شناسی، فضا سازی و هشدار، برای مردم بهره برده و از آن روی، ۵۷ بار واژه‌ی معاشر الناس - هان مردمان - و ۵۱ بار الا - آگاه باشید - به کار برده است.

برترین نکته‌ی تبلیغی خطابه - که جمله‌ای فرمانی و استثنایی است - در بخش ششم آن است که:

فَلْيَبْلُغِ الْحَاضِرُ الْغَائِبَ وَالْوَالِدُ الْوَلَدَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ: پس بایسته است این سخن را حاضران به غایبان و فرزند داران به فرزندان خویش تا برپایی رستاخیز برسانند.... و نیز فرمودند: أَلَا وَإِنَّ رَأْسَ الْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ أَنْ تَنْتَهُوا إِلَى قَوْلِي وَتُبَلِّغُوهُ مَنْ لَمْ يَحْضُرْ وَتَأْمُرُوهُ بِقَوْلِي وَتَنْهَوُهُ عَنِ مَخَالَفَتِهِ: آگاه باشید که ریشه‌ی امر به معروف این است که به گفته‌ی من (در باره‌ی امامت) برسید و سخن مرا به دیگران برسانید و غایبان را به پذیرش فرمان من توصیه کنید و آنان را از ناسازگاری سخنان من بازدارید.

از کیفیت برخورد رسول اکرم صلی الله علیه وآله با مجموعه‌ی واقعه، پیداست که او می‌خواست تا واقعه‌ی غدیر فرهنگ عمومی شود و مردم برای حفاظت توحید و دین خود، به ولی خدا و وصی پیامبر صلی الله علیه وآله بگرایند و او را شناخته به سرپرستی بپذیرند.

و امروز در قرن بیست و یکم میلادی و هجوم اندیشه‌ها و ادیان منسوخه و عقاید باطل و پوچ،
بایسته است که شیعه خود را باز شناسد و به دریای معرفت این خطابه‌ی تاریخی برگردد و
برای فرهنگ‌سازی آن بکوشد و راه‌هایی را سیر نماید از جمله:

- ۱- تشویق جوانان به حفظ متن خطابه‌ی غدیر و اهدای جوایز به ویژه کمک هزینه‌ی سفر
کربلا و زیارت حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام به حافظان.
- ۲- خواندن متن خطابه‌ی غدیر و ترجمه‌ی آن در محافل دینی گرچه به مقداری اندک.
- ۳- قرائت بخشی از خطابه در مجالس عقد برای رساندن پیام به نسل‌های آینده.

- ۴- قرار دادن یک مجلد خطابه‌ی غدیر در مهریسه در کنار قرآن به عنوان لیبیک گویی به حدیث ثقلین رسول خدا صلی الله علیه و آله.
- ۵- نشر و اهدای کتب مربوط به خطابه‌ی غدیر.
- ۶- تابلو کردن جملات خطابه‌ی غدیر بر روی اشیای نفیس.
- ۷- تدریس متن و موضوعات خطابه‌ی غدیر در مدارس، دانشگاه‌ها و حوزه‌های علمیه.
- ۸- ارائه خطابه‌ی غدیر به عنوان متن مورد تحقیق در تزه‌های لیسانس و فوق لیسانس و دکترا در رشته‌های مربوطه هم چون: معارف اسلامی، علوم حدیث، تاریخ اسلام و....
- ۹- سخنرانی اساتید در محتوا و مطالب اعتقادی و اخلاقی آن برای مردم.

- ۱۰- ترجمه‌ی خطابه‌ی غدیر به زبان‌های گوناگون و زنده‌ی دنیا (از متن کامل و جملات منتخب آن) و عرضه‌ی آن در سایت‌های اینترنتی .
- ۱۱- تهیه کتاب‌های مربوط به خطابه‌ی غدیر و اهدای آن‌ها در مجالس عقسد و عروسی و ولیمه‌ی حج و ...
- ۱۲- معرفی محصولات فرهنگی و تزئینی خطابه‌ی غدیر به شرکت‌ها و مجتمع‌های تولیدی و تجاری برای اهداء به عنوان عیسی و ... به مشتریان و نمایندگان و کارمندان
- ۱۳- تهیه‌ی کتاب‌های کودکان و نوجوانان از متن خطابه‌ی غدیر.
- ۱۴- ساختن فیلم و انیمیشن و کلیپ از جملات و موضوعات خطابه‌ی غدیر

- ۱۵- فرستادن جملات کوتاه خطابه در قالب پیام کوتاه تلفن همراه در مناسبت‌های مختلف امامان معصوم علیهم السلام.
- ۱۶- معرفی متن خطابه‌ی غدیر به عنوان ماخذ اصیل برای تحقیقات در موضوعات توحید، نبوت، امامت، مهدویت و ...
- ۱۷- معرفی و توضیح خطابه‌ی غدیر به عموم مردم توسط افراد به ویژه جوانان.
- ۱- تشویق مردم به نذر ختم خطابه‌ی غدیر و نذر مالی برای نشر خطابه‌ی غدیر جهت برآورده شدن حاجات.
- ۱۹- تهیه و نشر متن خطابه در قالب لوح فشرده، نوار و غیره.
- ۲۰- ساختن سرود، شعر و قطعات ادبی از متن و ترجمه‌ی خطابه‌ی غدیر.

۲۱- تعلیم جملات کوتاه به کودکان و تشویق آنان به حفظ و یادگیری متن ترجمه و مفاهیم
خطابه‌ی غدیر.

۲۲- پرداختن به نقاشی و فعالیت‌های گرافیکی، خط و هنرهای تجسمی از متن و مضمون
خطابه‌ی غدیر.

۲۳- ساختن نمایش و سرود از متن و موضوعات خطابه‌ی غدیر.

پایان سخن این که بشارت باد برناشران آن، که به مصداق آیه‌ی کریمه‌ی **إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ**
يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ و دعای به استجاب رسیده‌ی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله که:
وَانصُرْ مَنْ نَصَرَهُ: یاری نما هر آنکه او (امیرالمومنین) را یاری کند، مورد لطف خاص
پیامبر اکرم و ائمه‌ی اطهار علیهم السلام قرار می‌گیرند: ان شاء الله.

الحمد لله الذي جعلنا من المتمسكين بولاية امير المؤمنين علي عليه السلام

موج و طوفسان بلا از دل شط می آید.

ز آسمان بغض و غضب، خشم و سخط می آید.

در شب بدعت و تحریف، چراغی پیدا است

یساور دین خدا اوست فقط... می آید.